

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

ФАКУЛТЕТ: Академија Умјетности

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађене докторске тезе

Име и презиме кандидата: <u>Трајковић Тонија Јаковљевич</u>				
<i>У табели заокружити одговор да ли је Комисија у Извјештају навела тражене податке</i>				
1.	Подаци о Комисији	Датум и орган који је именовао Комисију	☒ ДА	☐ НЕ
		Састав комисије /име и презиме/	☒ ДА	☐ НЕ
		Звања чланова Комисије	☒ ДА	☐ НЕ
		Ужа научна област чланова Комисије	☒ ДА	☐ НЕ
		Назив Универзитета/Факултета	☒ ДА	☐ НЕ
2.	Да ли је извјештај у складу са Одлуком о форми и садржини	Увод и преглед литературе	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је истакнут разлог због којих су истраживања предузета?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је наведен циљ истраживања?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је наведен преглед литературе?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли су наведени резултати претходних истраживања?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је наведен допринос тезе у рјешавању изучаване проблематике?	☒ ДА	☐ НЕ
3.	Материјал и метод рада	Да ли је објашњен материјал који је обрађиван, критеријуми који су узети у обзир за избор материјала?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је дат кратак увид у примијењени метод рада?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли су примијењене методе адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто?	☐ ДА	☒ НЕ
		Да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли је статистичка обрада података адекватна?	☒ ДА	☐ НЕ
		Да ли су добијени резултати јасно приказани?	☒ ДА	☐ НЕ
4.	Резултати и научни допринос истраживања	а) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао	☒ ДА	☐ НЕ
		б) Оцијенити да ли су добијени резултати правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности	☒ ДА	☐ НЕ
		в) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.	☒ ДА	☐ НЕ
5.	Закључак и приједлог	<u>Комисија предлаже да се извјештај усвоји и кандидатури одобри одлома докторске дисертације</u>		
НАПОМЕНА:				

1. Секретар факултета/Академије Умјетности:

_____, дана _____

2. Комисија Универзитета:

дана, _____

2.1

Марић, Т.

2.2

Суботић, М.

2.3

Пећанац, Д.

3. Проректор:

_____, дана _____

Број: 06-4.329/12
Датум: 28.6.2012.г.

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЈЕНИ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСКЕ ТЕЗЕ

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију: на сједници одржаној дана 10.04.2012. године Одлука број 06-3.168-6/12 Наставно – умјетничко вијеће
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
Др Оливера Васић, редовни професор, етнокореологија, Факултет музичке уметности у Београду – председник
Др Димитрије Големовић, редовни професор, 5.9.2002. етномузикологија, Факултет музичке уметности Београд - ментор
Др Тамара Карача – Бељак , доцент, 4.2.2009; Музичка академија Универзитет у Сарајеву, етномузикологија - члан

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: мр Драгица, Ђурађ, Панић Кашански
2. Датум рођења, општина, република: 17.12. 1961. Брчко, БиХ

3. НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ТЕЗЕ:

Архаично и савремено у традиционалној музици данас на примјеру „изворњака“ вокално-инструменталних састава сјевероисточне Босне и Посавине

3. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСКЕ ТЕЗЕ:

Истаћи основне податке о докторској тези: обим, број табела, поглавља, слике, број цитиране литературе и навести поглавља

У складу с академским правилима Универзитета у Бањој Луци и Академије умјетности у Бањој Луци, Комисија за оцјену докторске дисертације магистрице Драгице Панић Кашански у саставу: ред. проф. др Димитрије О.Големовић, ванр. проф. др Оливера Васић и доц др. Тамара Карача, доноси сљедећу оцјену:

Докторска дисертација мр Драгице Панић Кашански је заснована на темељима савремене научно-истраживачке праксе и методологије излагања. Обухвата укупно 359 компјутерских страница (фонт Times New Roman, величина 12pt, проред 1,5, ћирилица).

У Уводу се износе разлози због којих се кандидаткиња определијелила за народни назив „изворњаци“, који је у употреби је од 80-тих година 20. вијека и преовладава над старијим називима „изворне групе“ и „комерцијалне групе“. Као и народни, тако и етномузиколошки термин „изворњаци“ означава вокално-инструменталне саставе који своје стваралаштво издају на плочама, касетама, ЦД-има од 1969. године до данас, али и саму праксу коју ови састави изводе.

Након Увода (7-16) дисертација садржи шест главних поглавља: I *Архаично и савремено у традиционалној музици*; II *Дефинисање изворњака*; III *Коријени изворњака*; IV *Изворњаци, популарна музика и масовна култура*; V *Класификација изворњака*; VI *Облици у музичкој пракси изворњака*. Слиједи: Закључак; Литература, Попис аудио примјера са ДВД-; Попис видео примјер; Попис омота плоча, Попис омота касета, ЦД-а и ДВД-а; Попис нотних записа; Попис текстова из разговора с браћом Бегић и браћом Милинковић; Попис прилога с интернета; Попис грађе из ФАЗМ-а. На крају слиједе *Прилози*: Омоти плоча; Омоти касета, ЦД-а и ДВД-а; Текстови из разговора са Браћом Бегић и Браћом Милинковић; Прилози с интернета.

У првом дијелу (17-27) *Архаично и савремено у традицији*, кандидат се одређује према појмовима: културно наслеђе, традиција, традиционално, архаично, узимајући у обзир временску, просторну и друштвену димензију. Сагледава се утицај архаичног и савременог на врсту и бројност облика музицирања који су означени одредницом *изворњаци*. Други дио (28-54) *Дефинисање изворњака* поближе говори о самом појму и распрострањености музичке праксе изворњака, приликама, мјестима извођења, функцији и терминологији. Музика изворњака се у овом поглављу означава као нова сеоско-градска пјесма/ музика. Ово поглавље садржи и карту стилова, односно распрострањености праксе изворњака.

Трећи дио (55-94) *Коријени изворњака*, упућује на податке у писаним и другим изворима који су релевантни за изучавање вокалне и вокално-инструменталне традиције на којој се

базирају изворњаци, као и етнокоролошки и други извори који помажу да се боље разумије развојни пут изворњака. Такође се указује и на развојни пут изворњака од вокалне до вокално-инструменталне праксе, што резултира бројним облицима музичке праксе. У четвртој дијелу (95-119) *Изворњаци, популарна музика и масовна култура*, говори се најприје о постанку, животу и развоју популарне музике и масовне културе који доводи до тога да се музика третира као роба. Поново се трага за архаичним и савременим, овај пут кроз поређење изворњака са разним облицима новокомпоноване музике, те се налазе и неке паралеле у новокомпонованој музици и музици изворњака. "Носачи звука" (и слике), као и штампа, такође се сагледавају као извори за изучавање изворњака и њиховог утицаја на традицију, као и концерти, јавни наступи, са својим звучним (музичким) вербалним и ликовним порукама које упућују публици.

У петом дијелу (120-175) *Класификација изворњака*, изворњаци се сагледавају према времену настанка, извођачком саставу: према полу пјевача и према саставу инструменталне пратње, по географском (територијалном) поријеклу, мелодијским типовима: на *брзи глас* (силабичне пјесме кратког напјева) и *спори глас* (распјеваније пјесме дугог напјева); према текстуалним типовима (*епске, епско-лирске и лирске*); подјела по функцији – пјесме везане за животни и годишњи циклус обичаја, и посвећене и рекламне пјесме.

У шестом дијелу (176-217) *Облици у музичкој пракси изворњака*, описују се постојећи облици обједињавањем изнесених података поткријепљених обиљем примјера са плоча и касета, али и оних снимљених на извођењима у живо.

На крају (218-249) слиједи *Закључак* који говори о комплексној природи музике изворњака, па с обзиром на ту природу и о њеном мјесту и значају у друштву. Из пописа литературе сазнаје се да броји 134 библиографске јединице.

У дијелу (250-349) који носи назив *Прилози* налази се попис аудио и видео снимака изворњака који су дати на посебном ЦД-у (укупно 118 примјера), попис нотних записа са транскрипцијама одабраних аудио примјера, попис нотних записа из ФАЗМ-а, попис омота плоча и касета с одабраним омотима (33 мушке групе, 7 женских група, 10 мјешовитих група, 16 омота који илуструју друге елементе: инструментални састав, изглед извођача, језик и писмо који користе изворњаци), одабрани текстови (350-359) са интернета (4 примјера), одабрани текстови с терена (23 питања с одговорима браће Милинковић и браће Бегић).

4. УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ:

- Укратко истаћи разлог због којих су истраживања предузета и циљ истраживања;
- На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан;
 - Навести допринос тезе у рјешавању изучаване проблематике;
 - У прегледу литературе треба водити рачуна да обухвата најновије и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету

5. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

Рад је писан са намјером да се направи свеобухватан преглед савремене вокално-инструменталне праксе изворњака, код народа који насељавају сјевероисточну Босну и Посавину. Из материјала који је обрађен, види се да није изостављен ни усорско-жепачки крај који припада централној Босни, а у којем су изворњаци такође присутни. Како је ријеч о изнимно широкој и комплексној области, кандидаткиња је истраживала изворњаке више година, што је имало за циљ да се објасни историјска позадина ове појаве у оквиру популарне музике и њена распрострањеност у граду и селу; да сазна и опише облике у којима се ова вокално инструментална пракса јавља, будући да пјесме изводе веома различити састави. Да би се то постигло, било је потребно установити значај, мјесто и функцију, као и репертоар изворњака, односно, о чему и на који начин изворњаци пјевају. У оквиру циља истраживања од великог је значаја комплетирање својеврсне базе података већег броја назива изворњачких група – стваралаца (450), односно извођача, као и колекције аудио снимака изворњака из Посавине и сјевероисточне Босне, од првих снимака из 1969. године до најновијих из 2012. године.

У намјери да постигне постављени циљ кандидаткиња је консултовала бројну разноврсну литературу која обухвата, како раније релевантне резултате етномузиколошких, органоолошких и етнокореолошких истраживања, тако и најновија и најзначајнија сазнања у области музичког фолклора, али и музичке индустрије код нас и у свијету. Истичемо да се прије кандидаткиње нико није бавио савременим вокално-инструменталним саставима чија је музика издата на „носачима звука“ базирана на сеоској традиционалној музици, као и чињеницу да је управо кандидаткиња прва увела народни термин изворњаци да значи бројне извођачке саставе и њихову музичку праксу. Стога је допринос тезе у рјешавању проблематике изучаване области, поред изношења бројних до сад непознатих чињеница и отварања многих проблема, првенствено у откривању распрострањености живе сеоскоградске музичке праксе друге половине 20. вијека, која се и даље све више шири, како на терену с којег потиче, тако и изван тих граница, усљед расељавања становништва изазваног ратним збивањима. „Изворњаци, вокално-инструментални састави Посавине и сјевероисточне Босне јесу, несумњиво, производ домаћег тла, али тек лик, цјеловитост и

снагу добијају уз помоћ медија и због тога су прави савремени облик музичког фолклора“ (стр.7). Из тог разлога је студија посвећена како традиционалним особинама ове свирке, тако и њиховој транспозицији, неријетко и промјени коју изворњаци доживљавају као један вид новокомпоноване музике.

5. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

- Објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;
- Дати кратак увид у примјењени метод рада при чему је важно оцјенити сљедеће:
 - да ли су примјењене методе адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима;
 - да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;
 - да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;
 - да ли је статистичка обрада података адекватна;
 - да ли су добивени резултати јасно приказани;

Грађа (материјал) која је обрађивана у докторској дисертацији су снимци са плоча, касета и ДВД-а (ужи избор од 118 примјера, од укупно 1200 анализираних из ширег избора) вокално-инструменталних састава из Посавине и сјевероисточне Босне (изворњака) који су добијени из архива радио станица, колекција извођача и љубитеља ове музике. Критеријуми који су узети у обзир за избор материјала су: вријеме настанка снимка, извођачки састав, географско-територијално поријекло и стил, мелодијски и текстуални типови и функција (друштвена улога) ове извођачке праксе. Обим истраживања, испитивани параметри и добар почетни план, дали су и више него довољно елемената за поуздано истраживање. Примјењиване методе су адекватне, тачне и савремене и у складу са достигнућима на том пољу у свјетским нивоима. Постојала су два главна приступа проучавању: прије свега етномузиколошки, али и шири – културолошки. Етномузиколошки приступ подразумијевао је сагледавање особености: текстуалних, тоналних и ритмичких, као и карактеристика облика на микро и макро плану који су настали у периоду од скоро пола вијека, као и њихов однос према традиционалним облицима који су на том терену постојали прије појаве првог радио снимка или продукције грамофонске плоче. Са културолошке стране изворњаци су посматрани у складу са свјетским етнолошким тенденцијама (сљедбеницима

мисли Лорана Обера): у свјетлу јединственог односа традиционалног и савременог, којим резултирају занимљиви облици који одишу свјежином, па стога заврјеђују да се наука њима забави будући да су у питању живе музичке праксе што представља културну ријеткост, па тиме и вриједност.

Сложеност проблема и врста истраживања захтијевали су примјену више научних метода, међу којима се истиче теренски рад: истраживање са интервјуом, снимањем и опсервацијом. Избор метода учињен је у складу с методологијом датом у релевантним студијама о проблему методологије

Није изостао ни сакупљачки рад уз коришћење различитих извора почев од архива, као што је ФАЗМ – Фолклорни архив Земаљског музеја из Сарајева, са грађом Цвјетка Рихтмана и Дуње Рихтман Шотрић (грађа из Посавине) и архив Димитрија Големовића са грађом из Подриња. Сакупљачким радом су обухваћене и музичке колекције локалних радио станица, приватне колекције самих изворњака, као и њихових љубитеља, као и снимци доступни са интернета.

Теоријски приступи подразумијевају обраду одабраних примјера из огромног броја нумера из сакупљене грађе, са музичком транскрипцијом и анализом уз коришћење релевантне литературе. У оквиру овог приступа главни акценат је стављен на писање студије за шта су важан ослонац представљале одговарајући научни методи: историјски, генетички и компаративни.

Историјска метода је кориштена код провјере података из постојеће одговарајуће литературе како стручне – етномузиколошке, тако и из радова који припадају домену етнологије, етнокорологије, лингвистике, социологије и других наука, који дају драгоцене податке за сагледавање услова који су довели до појаве изворњака. Коришћени су и други написи, као и текстови са интернета, као и завичајне монографије из којих се дошло до сазнања о предјелу и становништву одакле су изворњаци потекли. Бројни омоти плоча и касета послужили су у исту сврху. Саме пјесме изворњака пружале су одређене информације, јер су личности о којима они пјевају историјски прецизиране, а описани догађаји битни за вишедеценијско трајање ове праксе. За изворњаке се са сигурношћу може рећи да су аутохтони, али истовремено и традиционални, па је било неопходно утврдити вријеме њиховог настанка и прихватања од стране локалног становништва. Такође, неопходно је било утврдити и промјене до којих је дошло од момента прихватања до данас.

Будући да изворњаци имају доста заједничких карактеристика са традиционалном музиком сјевероисточне Босне и босанске Посавине, али се опажају и одређене особености, примјењивана је компаративна метода. Тражећи одговор на постављена питања, кандидаткиња је описала и дала критички осврт на наосиоце музичке праксе изворњака, њихов репертоар, подвојеност и корелацију архаичног и савременог (старог и новог), као и мјесто и улогу

пјевача и свирача у новим друштвеним и политичким односима у Босни и Херцеговини. „Тривијалност појединих облика и садржаја, којих свакако има и у овом стваралаштву, изворњаке у цјелини – као феномен традиције – не би требало да обиљежи као кич и шунд, па самим тим безвриједним у разумијевању природе традиције. Треба биљежити податке и о овој музичкој пракси, који ће можда помоћи да се освијетли нешто друго, што ће људи с ових простора у будућности схватати као своју традицију“ (стр. 25). Ова контатација кореспондира с Унесковом Конвенцијом о очувању нематеријалног културног наслеђа која културним наслеђем признаје све оно што одређене заједнице преносе најмање двије генерације. Тиме је кандидаткиња започела једно ново поглавље у развоју етномузиколошке мисли у Босни и Херцеговини. Стога, овај рад садржи не само етномузиколошки, него и социолошки и антрополошки приступ.

6. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

- Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;
- Оцјенити да ли су добивени резултати правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;
- Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

Досадашња истраживања традиционалне вокалне, инструменталне или вокално-инструменталне музике Посавине и сјевероисточне Босне, премда су била присутна, нису обухватала и изворњаке. Докторска дисертација мр Драгице Панић Кашански под насловом Архаично и савремено у традиционалној музици данас на примјеру „изворњака“ вокално-инструменталних састава сјевероисточне Босне и Посавине, по први пут даје цјеловиту слику традиционалне праксе. Вокално-инструментална пракса изворњака је зналачки одабран примјер јер на једном мјесту обједињава претходна истраживања музичког дијалекта ове области, али и зато што „...ова пракса својом појавом спашава и одржава старинску вокалну праксу у животу.“ (стр.223) Дисертација је значајан научно-истраживачки допринос из следећих разлога:

- рад је по први пут дефинисао и обрадио све вокално инструменталне саставе који се називају „изворњацима“ и изворним групама на подручју сјевероисточне Босне и Посавине, код Срба, Хрвата, Бошњака, Рома и Каравлаха. „Може се слободно рећи да је извођачко тијело – које је заједнички именитељ оних са терена и оних „са плоча“ – састав од: два пјевача, шаргија и виолина, јер у том саставу изведена свака

пјесма биће означена као изворна, без обзира на то како је била украшена кад су је први пут чули. Пјесме се преносе пјевањем, а украшавају шаргијом и виолином“ (стр. 27)

- у раду се први пут са етномузиколошког становишта расвјетљава савремени феномен живе вокално-инструменталне праксе познате под народним називом *изворњаци*
- у раду је указано на архаичну и савремену компоненту музичке праксе изворњака, која раније није била предмет интересовања етномузиколошке науке
- у раду су по први пут јасно изложени стилови и облици музичке праксе изворњака, и направљена карта распрострањености појединих стилова: посавски; орашко-шамачки; озренско-добојски; требавски; жепачко-усорски; спречанско-калесијски; подрињско-мајевички.(стр.150-160)
- у раду је по први пут дата класификација музичке праксе изворњака: *према времену настанка* (старинско пјевање са плоча; стари изворњаци: први период стварања и други период стварања; предратни изворњаци; ратни изворњаци; послеријатни изворњаци; савремени изворњаци); *према извођачком саставу* (по полу пјевача, по саставу инструменталне пратње); *према географском (територијалном) поријеклу*; *према мелодијским типовима* (брзи и спори глас); *према текстуалним типовима* (епске, лирске, епско-лирске); *према функцији*.
- у раду је истражено поријекло пјесама и пјевања изворњака: „...корјен изворњака, односно њихово архаично вокално обиљежје налази се у вокалним облицима најстаријег слоја сеоске музичке праксе Посавине и сјевероисточне Босне...овај архаични елемент савременој пракси изворњака обезбјеђује континуитет архаичног израза и данас кад се она најчешће испољава као вокално-инструментална пракса“ (стр. 65)
- у раду је истражено поријекло свирке и инструмената на којима се изводи
- у раду је објашњено поријекло и даљи живот мозаичних форми изворњака
- у раду је обрађена сва доступна грађа и документи у свим примарним и секундарним изворима везаним за музичку праксу изворњака, њено поријекло, распрострањеност у селу и граду, и код одређених народа и конфесија
- у раду су обрађени подаци прикупљани током теренских истраживања 2005, 2006 и 2010-2012. године, као и раније сакупљени подаци током теренских истраживања из 1982, 1984 и 1989. год
- у раду су примијењене све релевантне методе за такву врсту истраживања
- рад је узоран по научно-истраживачкој методологији, широком обухвату грађе и дескриптивној синтези обрађених података

7. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

- Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;
- Ако је приједлог негативан, треба дати опширније образложење и документовано указати на учињене пропусте, односно недостатке написане докторске тезе.

Докторска дисертација мр Драгице Панић Кашански је изворни (оригинални) научно-истраживачки рад чија се научна озбиљност може доказати сљедећим констатацијама:

- расвијетљене су и објашњене, образложене и систематизоване непознанице везане за дефинисање изворњака, географску распрострањеност, етничку, жанровску и временску припадност, поријекло њихових напјева, текстова и инструмената у инструменталним саставима који прате пјевање, веза изворњака са старијим слојем традиционалне музике села, али и масовне музике друге половине 20. вијека
- доказано је да архаичну страну изворњака представља „консонантна“ секунда коју изворњаци преносе и чувају као стабилан елемент из традиционалног пјевања, што Посавину и сјевероисточну Босну чини „последњом оазом секундног пјевања“ у савременој традиционалној пракси Босне и Херцеговине (стр.223)
- доказано је да савремену страну изворњака представљају иновације у погледу инструменталне пратње пјевању и аранжмана, што резултира бројним облицима музичке праксе изворњака
- Доказана је утицај кореолошког наслеђа на развојни пут изворњака од вокалне до вокално-инструменталне праксе („пјесме које су из кола изашле“ стр. 80)
- доказано је да је начин иновирања у погледу текстова, мелодија и аранжмана музичке пратње, постмодернистички, те да се стога музичка пракса изворњака може посматрати и као world music
- Посебну пажњу заслужује констатација да „иако гаје традиционалну музику на савремен начин, изворњаци нису потиснули основне облике на селу, него имају повратан утицај на традицију села, која њиховом активношћу бива стимулирана да даље практикује и његује оно што су примили од изворњака“, као и запажање да „изворњаци као феномен 20. и 21. вијека фасцинирају тиме што је ријеч о новокомпонованој музици...која се данас користи музичким језиком старим више стотина година... језиком најархаичнијег слоја који је у другим крајевима већ одавно напуштен под утицајем Оријента или Запада. Посебан квалитет изворњака, у односу

на остале облике новокомпоноване музике је тај што они продужавају живот традиционалне пјесме, чиме се уједно афирмише оно што је локално“ (стр.220)

- презентовани подаци и чињенице овог научног рада представљаће незаобилазан извор за будућа истраживања у области етномузикологије, али и културологије и етнокореологије
- дисертација представља значајан помак у досадашњим истраживањима вокално-инструменталне музике уопште, а посебно савремене музичке праксе Босне и Херцеговине и представља значајан допринос босанско-херцеговачкој етномузикологији

На основу претходно изнесеног Комисија за оцјену докторске дисертације предлаже да кандидаткиња мр Драгица Панић Кашански приступи одбрани докторске дисертације под називом Архаично и савремено у традиционалној музици данас на примјеру „изворњака“ вокално-инструменталних састава сјевероисточне Босне и Посавине.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

O. Vasick

Др Оливера Васић, редовни професор,
Факултет музичке уметности у Београду – предсједник

D. Golimovic

Др Димитрије Големовић, редовни професор,
Факултет музичке уметности Београд – ментор

T. Karaca

Др Тамара Карача – Бељак, доцент,
Музичка академија Универзитет у Сарајево - члан